

PLAN

Investerings- behov 2026-2035

Teknisk nämnd

Fastställt av tekniska nämnden
Framtagen av teknikförvaltningen

Datum 2025-02-12

Gäller 2026-2035

Ärendenr TN 2025/29

Version [1.0]

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Kriterier för prioritering	4
3. Investeringsbehov inom skattefinansierad verksamhet	5
3.1 Investeringspott	5
3.1.1 Kollektivtrafiken	5
3.1.2 Fordons- och maskinanskaffning	6
3.2 Lokalinvesteringar	7
3.2.1 Fastighetsägaransvar/planerat underhåll	7
3.2.2 Utbyte av ventilation	8
3.2.3 Solceller på befintliga fastigheter	8
3.2.4 Klimatanpassning och ökad robusthet	8
3.2.5 Utbyte av lysrör och armaturer till LED	9
3.2.6 Utveckling av fastigheter	9
3.2.7 Reservkraft och ställverk Korpen 5	9
3.2.8 Reservvatten Visby lasarett	9
3.2.9 Utveckling av fastigheten Förrådet 3 på Skarphäll i Visby	10
3.2.10 Ombyggnad av hamnterminalen	11
3.3 Investeringar hamnar	11
3.3.1 Reinvestering hamnverksamhet	11
3.3.2 Nyinvesteringar hamnverksamhet	12
3.4 Investeringar i mark- och stadsmiljö, gator och vägar	13
3.4.1 Reinvesteringar gator och trafik	13
3.4.2 Nyinvesteringar i gator och trafik	14
3.4.3 Investeringar och reinvesteringar parker, rekreationsområden och dylikt	15
4. Investeringsbehov inom avgiftsfinansierad verksamhet	17
4.1 VA-verksamhet	17
4.1.1 Reinvesteringar VA	18
4.1.2 Nyinvesteringar VA	19
4.2 Avfallsverksamhet	21
4.2.1 Investeringar inom det kommunala avfallsansvaret	21
4.2.3 Insamlingsansvar för förpackningsavfall	22
4.3 Linjehamn	22
4.3.1 Reinvesteringar linjehamnen	22
4.3.2 Nyinvesteringar linjehamnen	23
4.4 Kryssningskajen	24

1. Sammanfattning

Teknikförvaltningens investeringsbehov är även fortsättningsvis omfattande. Det totala behovet av investeringar under perioden beräknas till cirka 5 800 miljoner. Denna rapport ska främst visa på de behov förvaltningen identifierat och de belopp som presenteras ska endast ses som indikatorer och är i många fall grova uppskattningar. I årets rapport ingår inte investeringar kopplat till exploateringsverksamhet eftersom exploateringsplan och budget för perioden 2026-2030 ännu inte presenterats.

Störst investeringsbehov återfinns i vanlig ordning inom den avgiftsfinansierade verksamheten. Inom VA-verksamheten finns behov av omfattande utbyggnad och reinvestering i anläggningar för Gotlands vatten- och avloppsförsörjning. Det totala investeringsbehovet inom VA-verksamheten under perioden uppgår till 2 800 miljoner kronor. Nivån för den årliga investeringsbudgeten för VA har de senaste åren uppgått till 125 miljoner kronor vilket motsvarar den nivå som bedömts som genomförbar med hänsyn tagen till tillgängliga personella resurser och VA-taxans utveckling. De behov som sammanställts för perioden 2026-2035 innebär en genomsnittlig investeringsnivå om 280 miljoner kronor per år. Därtill kommer VA-investeringar som planeras inom exploateringsverksamheten. Den höga nivån av investeringar kommer inte vara möjlig att genomföra. För att säkerställa att satsningarna kan finansieras och att kompetens kan säkras till investeringsprojekten kommer omfattande och kännbara prioriteringar att krävas.

Den del av hamnverksamheten som avgiftsfinansieras har stora investeringsbehov under perioden, cirka 500 miljoner kronor. De största projekten berör Visby hamn och avser landanslutning vid kryssningskajen, automatiserad förtöjning i färjeläge 5 och 6, ombyggnad av hamnterminalen samt muddring och iordningsställande av logistikyta i hamnens nordöstra del. Avfallsverksamheten investeringsbehov kopplat till det utökade ansvar för insamling av förpackningar. Därtill kommer investeringsbehov i fordon och i återvinningscentralerna. Det totala investeringsbehovet uppgår under planperioden till cirka 150 miljoner kronor.

Även i den skattefinansierade verksamheten finns stora investeringsbehov. Planen omfattar investeringar kopplade till fastigheter och infrastruktur såsom gator, vägar, parker, lekplatser, kollektivtrafik med mera. Inom fastighetsförvaltningen finns omfattande investeringsbehov för att tillse att regionens fastigheter bibehåller sitt värde, uppfyller regelverk och målsättningar avseende ventilation, energiförbrukning med mera. Det totala investeringsbehovet inom den skattefinansierade verksamheten uppgår till drygt 2 300 miljoner kronor varav cirka 1 500 miljoner kronor avser fastighetsförvaltningen.

Inom teknikförvaltningen finns de verksamheter som har allra störst miljö- och klimatpåverkan inom Region Gotland. För att förvaltningen ska ha möjlighet att nå de beslutade miljömålen som finns beskrivna i både Vårt Gotland 2040, Genomförandeprogrammet för miljö, klimat och energi samt tekniska nämndens egna mål i verksamhetsplanen, måste investeringar i mer miljövänliga alternativ rymmas i investeringsplaneringen. Alternativ som är mer miljövänliga och vars användande innebär lägre utsläpp för Region Gotland innebär inte sällan en högre kostnad i inköp och drift men kan även innebära minskade driftkostnader såsom exempelvis investeringar i solceller. Den ökade kostnaden måste förstås i ljuset av värdet som motsvarande utsläppsminskningar ger, och i relation till måluppfyllnaden av de miljömål som Region Gotland som helhet har beslutat och är ansvariga för. Om inte högre kostnader för miljömässiga alternativ ryms i investeringsplanen kommer teknikförvaltningen, och därmed

Region Gotland, få mycket svårt att leverera på de klimat- och miljömål som politiken beslutat.

Förutom investeringar för att sänka utsläppen från verksamheten kommer också investeringar för anpassningar till ett förändrat klimat krävas kommande år. Den globala uppvärmningen kommer på Gotland innebära bland annat fler värmeböljor och mer intensiv torka, oftare återkommande och kraftigare skyfall, havsnivåhöjningar och efterföljande erosion. I klimatanpassningsplanen¹ pekas många av teknikförvaltningens verksamheter ut med stort behov av anpassningar för att säkerställa ett robust och motståndskraftigt Gotland även i framtiden. Planen visar på att bland annat regionens hamnar, vägar, grönområden, VA-system och fastigheter behöver anpassas. Klimatanpassning väntas bli mycket kostnadsdrivande, då det för förvaltningen handlar om stora infrastrukturanpassningar av samhällsbärande verksamhet. Konkret kommer klimatanpassningen som behövs för att säkerställa hållbar drift av teknikförvaltningens verksamheter kommande år att generera fler och större investeringsbehov framöver. Förvaltningen kommer löpande presentera äskanden för respektive klimatanpassningsbehov, och arbetar tillsammans med de andra förvaltningarna i samhällsbyggnadsprocessen för att säkerställa kostnadseffektivitet i de aktiviteter som planeras. De investeringar som direkt kan kopplas till klimatanpassningar i de behov som redovisas för planperioden uppgår till 125 miljoner kronor. Därtill kommer fördyringar i VA-projekt när exempelvis reningssteg i vattenverk måste utökas, ledningar och verk flyttas till följd av havsnivåhöjning.

2. Kriterier för prioritering

Nytt för i år är att investeringsbehoven ska prioriteras enligt nedanstående prioriteringsordning. Kriterierna anges i riktlinje för regiongemensam prioritering och beredning av investeringar (RS 2023/1381).

- 1. Att nyinvesteringen eller reinvesteringen bidrar till att lag- och myndighetskrav gällande fastigheter, byggnader eller anläggningar uppfylls. Avser även verksamheters myndighetskrav som påverkar utformning av byggnader och anläggningar.**
Här avses exempelvis reinvesteringar som kan bidra till att en fastighet möter förändringar i Boverkets byggregler (BBR) eller att en anläggning klarar förändrade miljökrav för verksamheten.
- 2. Att investeringen utgör en reinvestering som bibehåller funktion, kapacitet och värde på en befintlig fysisk tillgång.**
Här avses även reinvesteringar som innebär att bibehålla kapacitet eller kvalitet genom att ersätta en anläggning med en nyproduktion med samma funktionalitet. Här ingår även investeringar i medicinteknisk utrustning.
- 3. Att investeringen bidrar till hållbar samhällsutveckling och möter demografiskt betingade behov.**
Här avses behovsstyrda investeringar kopplade till utbyggnad utifrån demografisk utveckling, såsom volymökning av bostäder, skolor, förskolor, sjukhus, vårdcentraler, äldreboenden, kultur, idrottsanläggningar och infrastruktur såsom gator, parker, avfallshantering samt vatten och avlopp (VA). En stor del av dessa investeringar hör ihop med exploatering av nya områden för bostäder och

¹ Klimatanpassningsplan, RS 2023/1368.

verksamheter och kan också vara en del i att möta fastställda mål avseende miljö- och klimatomställning eller krisberedskap.

4. Att investeringen bidrar till hållbar samhällsutveckling och möter behov på längre sikt.

Här avses större, framtidsinriktade strategiska investeringar, inklusive strategiska markförvärv, för att möta en ökande befolkning där behovet ligger längre fram i tiden såsom tidiga övergripande infrastruktursatsningar eller systemmässiga omställningar utifrån hållbarhetsmål.

5. Att investeringen är affärsmässigt motiverad.

Här avses investeringar som i huvudsak görs av kommersiella motiv och har direkt positiv ekonomisk påverkan på såväl nämnden som regionen i sin helhet.

6. Att investeringen ökar Gotlands attraktivitet

Här avses ambitionsinriktade strategiska investeringar som stärker Gotlands attraktivitet på ett övergripande plan såsom utveckling av besöksmål och större idrotts- och fritidsanläggningar för elitverksamhet inom olika idrotter.

En investering som träffas av flera av prioriteringskriterierna ska klassificeras utifrån den prioriteringsgrund som utgör största delen av investeringens totala utgift.

3. Investeringsbehov inom skattefinansierad verksamhet

Teknikförvaltningens skattefinansierade verksamhet omfattar fastighetsförvaltning, kollektivtrafik, hamnverksamhet, gator, vägar, trafik, parker, projektledning, fordonsorganisation och försörjningsverksamhet. Att bidra till en positiv utveckling av det gotländska samhället kräver såväl ny- som reinvesteringar. Beräknat investeringsbehov inom den skattefinansierade verksamheten beräknas till cirka 2 300 miljoner kronor under planperioden.

3.1 Investeringspott

Investeringspotten för förvaltningens skattefinansierade verksamhet används framför allt till fordons- och maskinanskaffning samt till kollektivtrafikens investeringar. Potten uppgår i dagsläget till 10 miljoner kronor. Förvaltningen har tidigare lyft att potten är för lågt satt. Istället för en högre pott har överenskommelsen med ekonomidirektör varit att budget för större investeringar får lösas genom tilläggsanslag. Nu visar beräkningar att investeringsbehoven för såväl fordon och maskiner samt kollektivtrafik är under planperioden väsentligt högre och för att undvika årliga ansökningar om tilläggsanslag bör potten utökas.

3.1.1 Kollektivtrafiken

Investeringsbehovet inom kollektivtrafiken uppgår under planperioden till totalt 65 miljoner kronor. Kollektivtrafikinvesteringarna rör i huvudsak ombyggnad av hållplatser. En stor del av investeringarna befinner sig i början av investeringsperioden, med en topp år 2026 och 2027. Detta beror på att hållplatsinvesteringar krävs för att uppfylla beslutat trafikförsörjningsprogram och för ett nytt stadslinjenät. Flera hållplatsinvesteringar måste bli klara till år 2027 för att uppfylla ett av målen i det regionala trafikförsörjningsprogram som tekniska nämnden antog i november 2023. Endast en fjärdedel av de mest använda hållplatserna är tillgänglighetsanpassade idag, därför är investeringsbehovet stort fram till år 2027.

Det nya stadslinjenätet innebär en utökning av busstrafiken i Visby i form av fler fordon och ökad turtäthet, men även nya linjedragningar med nya hållplatser. Vissa hållplatser måste byggas om och andra hållplatser måste nyanläggas innan det nya stadslinjenätet kan tas i bruk. Tre vändplaner måste också byggas. Andra ny- och ombyggnationer kan införas successivt efter att det nya stadslinjenätet tagits i bruk men de är viktiga för att stadslinjenätet ska fungera bra. Kollektivtrafikenheten bedömer att de hållplatser och vändplatser som behöver byggas innan stadslinjenätet tas i bruk kan byggas först år 2026. Det beror på den tid som behöver reserveras för planering och projektering.

Särskilda åtgärder för regionbusslinjenät är inte beräknade än, eftersom det inte är klart vilka åtgärder som skulle krävas. De krav på investeringar som det kommande trafikförsörjningsprogrammet ställer på de mest använda hållplatserna på landsbygden finns beräknade för planperioden.

Både regionbusslinjenätet och stadslinjenätet bedöms som förutsättningar för att uppnå nämndens mål om ökade marknadsandelar för den allmänna kollektivtrafiken. Investeringarna inom kollektivtrafikområdet är främst inom ramen för kategori 3 och bidrar till en hållbar samhällsutveckling, men vissa delar uppfyller kraven för kategori 1 krav från lagstiftning och myndigheter då främst kopplat till utökade krav kring tillgänglighet.

3.1.2 Fordons- och maskinanskaffning

Investeringsbehovet avseende fordon och maskiner inom förvaltningens skattefinansierade verksamheter uppgår till drygt 60 miljoner kronor under planperioden. Priserna på maskiner och fordon har ökat påtagligt de senaste åren. Detta tillsammans med högre ställda krav på lägre miljöpåverkan driver behovet av en större budget för dessa anskaffningar.

Genom att arbeta strategiskt med fordons- och maskinanskaffning inom Region Gotland bidrar teknikförvaltningen aktivt mot målen satta av regionfullmäktige kring skyndsamt klimatomställning och sänkta utsläpp. Förvaltningen främjar hållbara och effektiva maskinanskaffningar genom att investera i moderna och miljövänliga maskiner som minskar klimatpåverkan i enlighet med satta mål och bidrar till en mer hållbar driftsmiljö för personalen.

De maskiner som anskaffas används brett i teknikförvaltningens verksamheter som påverkar många gotlänningars vardag. Exempelvis inom arbeten i verksamheterna hamn, vatten och avlopp, avfall, vägunderhåll, sophantering, grönytevård och snöröjning. Maskinerna är således en viktig del i en fungerande vardag på Gotland, samtidigt som de står för en stor del av teknikförvaltningens utsläpp.

I en översyn av maskinanskaffningsplanen tydliggörs att enbart ett fåtal fordon och maskiner som planeras köpas in under kommande år faktiskt kräver fossila bränslen. Det gäller då primärt maskiner som ska användas i beredskapssituationer, och även vissa fordonstyper som inte finns fossilfria på marknaden. Alla övriga maskiner och fordon kan ersättas med fossilfria alternativ. Teknikförvaltningen har därför identifierat maskinanskaffning som en process med möjlighet till stora sänkningar av utsläppen under kommande år.

Miljösmarta maskiner är ofta dyrare än de fossila alternativen. Kostnaden måste dock ses i ljuset av livscykelkostnader inkluderat drivmedel, teknikförvaltningens pris för

koldioxidutsläpp, dess buller- och luftförorenande egenskaper, driftsmiljö för personal samt måluppfyllelse för de politiskt beslutade klimatmålen inom Region Gotland.

Förvaltningen har också identifierat att det finns möjligheter i att vidareutveckla arbetet med samordning av transporter mellan verksamheterna för att kunna samutnyttja maskiner och fordon i större utsträckning. Detta arbete kan också effektivisera maskinanskaffningen kommande år.

Kontinuerliga investeringar i fordon och maskiner är nödvändiga för att förvaltningen ska kunna upprätthålla sitt grunduppdrag. Investeringar i fordon och maskiner är i huvudsak reinvesteringar (prioriteringskategori 2) men kan också härledas till prioriteringskategori 3 krav från lagstiftning och myndigheter avseende de krav som EU ställer på elektrifiering i Clean Vehicles Directive (CVD).

3.2 Lokalinvesteringar

Region Gotlands fastighetsbestånd består av cirka 170 fastigheter med cirka 500 byggnader vilka i huvudsak är byggda under 1950- till 1970-talen. Det totala investeringsbehovet inom fastighetsförvaltningen uppgår till drygt 1 500 miljoner kronor under planperioden.

Nya lagar och krav på miljöeffektiva fastigheter kommer att medföra behov av investering i nya system utöver de behov som redovisas som fastighetsansvar, planerat underhåll och ventilation. Exempel på sådana åtgärder är installation av solceller/solfångare och laddinfrastruktur. Fastighetsförvaltningsavdelningen ser även ett stort investeringsbehov i åtgärder för att minska högre temperaturer i lokaler som en konsekvens av klimatförändringar och högre ställda krav på inomhusklimatet. Region Gotland har antagit en klimatanpassningsplan som talar om översvämning från hav och regn, erosion och ras. Dessa faktorer behöver beaktas i fastighetsförvaltningens planering för befintliga och nya byggnader. Arbetet med kontinuitetsplanering och robusthet gällande fastigheter fortsätter och det finns behov av åtgärder för att höja nivån. EU-parlamentet har antagit nya mål om en gradvis ökning av det årliga energibesparingsmålet för slutlig energianvändning från 2024 till 2030. Beslut finns om ett specifikt energibesparingsmål för offentlig sektor på 1,9 procent per år. Det ställs också upp ett mål om att medlemsländerna ska energirenovera minst 3 procent av byggnadsytan som används av offentlig verksamhet.

3.2.1 Fastighetsägaransvar/planerat underhåll

Rollen som fastighetsägare medför ansvar för att fastigheterna uppfyller myndighets- och lag-krav. Ett årligt investeringsanslag behövs för att säkerställa att regionens fastighetsbestånd förvaltas i enlighet med ställda krav. Investeringsanslaget omfattar även investeringar för planerat underhåll. Planerat underhåll utförs med periodicitet längre än ett år och syftar till att återställa en fastighets eller del av fastighets funktion. Åtgärderna avser såväl inre som yttre underhåll. Under planperioden finns behov av ett flertal större underhållsåtgärder i form av bland annat takomläggning och renoveringar av fasader där även tekniska system behöver ersättas. Ökade krav avseende driftsäkerhet innebär att tekniska system måste bytas ut då nuvarande lösningar har uppnått eller närmar sig slutet av sin tekniska livslängd. Vissa av underhållsåtgärderna innebär att verksamheter tillfälligtvis måste evakueras till andra lokaler. Exempel på åtgärder som måste genomföras är utbyte av ett antal låg- och högspänningsställverk, renoveringar av fasader, fönster och tak, utbyte av avloppsstammar, dräneringar av husgrunder samt utbyte av brandlarm, passagesystem, hissar, pelletspannor, värmeanläggningar och kylanläggningar med mera.

De senaste årens prisökningar för byggnadsarbeten samt teknikutvecklingen har lett till att behoven är högre för att upprätthålla en godtagbar underhållsnivå av fastighetsbeståndet. Investeringsramen föreslås därför öka successivt under planperioden från 75 miljoner kronor 2026 till en nivå på 150 miljoner kronor 2034 och framåt. Det totala investeringsbehovet under planperioden beräknas till närmare 1 200 miljoner kronor. Investeringarna innebär ökade kapitalkostnader vilka finansieras genom generella påslag på internhyran för regionens verksamheter. Investeringarna innebär inget ökat behov av personal men kommer kräva ökad kompetens hos avdelningens befintliga personal. Investeringar och tillhör prioriteringskategori 2 och bibehåller funktion, kapacitet och värde på en befintlig fysisk tillgång.

3.2.2 Utbyte av ventilation

Det finns idag lagkrav i plan- och bygglagen som reglerar hur lokalers ventilationssystem ska utformas för att uppfylla ett tillfredställande inomhusklimat. Det finns ett ökat behov av att verksamhetsanpassa och förändra våra lokaler vilket ofta innebär att ventilationen behöver anpassas för de nya förutsättningarna. Det handlar ofta om att byta ut kanalisation och fläktar med tillhörande styr- och reglerutrustning. De åtgärder som utförs medför generellt till energi- och miljöbesparingar. För perioden 2026-2035 bedöms ett årligt behov på 15 miljoner kronor för utbyte av ventilation. Totalt investeringsbehov under perioden bedöms till 150 miljoner kronor.

Investeringarna innebär ökade kapitalkostnader vilka finansieras genom generella påslag på internhyran för regionens verksamheter. Investeringarna innebär inget ökat behov av personal men kommer kräva ökad kompetens hos avdelningens befintliga personal. Investeringen tillhör kategori 1 och syftar till att möta ökade krav enligt plan- och bygglagen.

3.2.3 Solceller på befintliga fastigheter

Regionfullmäktige har antagit ”Riktlinjer för Region Gotlands utbyggnad av solceller” vilka kommer vara styrande för installation av solceller vid underhållsprojekt av tak. För perioden 2026-2035 bedöms behov av en årlig pott mellan 2 till 5 miljoner kronor för införande av solceller på befintliga byggnader vilket innebär totalt investeringsbehov om 23 miljoner kronor under perioden. Ökade kapitalkostnader för investeringar i solceller på befintliga byggnader finansieras genom generella påslag på internhyran för regionens verksamheter. Investering i solceller tillhör prioriteringskategori 3 då den bidrar till att nå satta hållbarhetsmål.

3.2.4 Klimatanpassning och ökad robusthet

Fastighetsförvaltningsavdelningen ser ett investeringsbehov med anledning av klimatförändringar. Åtgärder som behöver vidtas för att skydda och minska påverkan av klimatförändringar behöver identifieras för Region Gotlands bebyggda fastigheter. Det gäller åtgärder för skyfall och översvämningar men även åtgärder för att minska påverkan av varmare klimat. En konsekvens av klimatförändringar och högre ställda krav på inomhusklimatet och för att klara krav på inomhustemperaturer behöver ventilationen anpassas och utökas med någon form av kyla och/eller solavskärmning. Framst avses lokaler för särskilt boende, vårdcentraler och sjukhuset.

Ett förändrat säkerhetspolitiskt läge ställer ökade krav på kontinuitetshandling och robusthet för våra fastigheter, vilka krav som gäller behöver fortsatt identifieras och åtgärdas.

Investeringsbehovet för perioden 2027-2035 bedöms, med reservation för att utredningar fortsatt ska göras, uppgå till närmare 50 miljoner kronor. Investeringarna innebär ökade kapitalkostnader vilka finansieras genom generella påslag på internhyran för regionens verksamheter. Investeringarna innebär inget ökat behov av personal men kommer kräva ökad kompetens hos avdelningens befintliga personal. Investeringarna tillhör kategori 3 då de bidrar till klimatomställning och höjd krisberedskap.

3.2.5 Utbyte av lysrör och armaturer till LED

Ett led i att få bort skadliga ämnen, exempelvis kvicksilver, har resulterat i en ny lag inom EU som innebär att vissa lysrör inte produceras efter augusti 2023. Utfasningen berör inte bara traditionella lysrör utan även kompaktlysror, typ lysrörlampor (lågenergilampor). Fastighetsförvaltningsavdelningen har kontinuerligt bytt ut lysrör till LED-belysning i underhållsprojekt men nu behöver takten ökas för att kunna ha fungerande belysning i lokalerna. Att byta till LED innebär en energibesparing mellan 30 till 70 procent. I samband med byten kan man planera för styrning som sparar än mer energi, samtidigt som kostnaden för service och underhåll minskar.

Investeringsbehovet för perioden 2026-2030 bedöms uppgå till drygt 80 miljoner kronor för utbyte av lysrör till LED i befintliga byggnader. Ökade kapitalkostnader för investeringar finansieras solidariskt av regionens verksamheter genom ett generellt påslag på internhyran. Investeringen tillhör kategori 1 och syftar till att möta lag- och myndighetskrav.

3.2.6 Utveckling av fastigheter

Hyresgäster i regionens fastigheter har ofta önskemål om att utveckla de fastigheter där verksamheten bedrivs. Exempel på föreslagna åtgärder är nya eller fler parkeringsplatser, asfalterade ytor, cykelgarage/cykelställ, sopbodas/förråd och infrastruktur för laddning av elfordon. För perioden 2027-2035 bedöms ett årligt behov på 0,5 miljoner kronor för införande på befintliga byggnader. Totalt investeringsbehov under perioden bedöms till cirka 5 miljoner kronor. Eftersom sådana investeringar har karaktären av verksamhetsanpassning så bör investeringen finansieras med respektive objekts internhyra. Investeringarna tillhör kategori 4 eftersom de möter behov på längre sikt.

3.2.7 Reservkraft och ställverk Korpen 5

Fastigheten Korpen 5 bedrivs verksamheter som vårdcentraler, tandvård, m.m. Verksamheterna är beroende av fungerande och säker leverans av el-kraft. För att säkerställa behovet av el-kraft vid bortfall så finns det reservkraft. Reservkraftaggregatet och ställverk är från 1983, då man byggde hus 01, vilket innebär att utrustningen är mer än 40 år gammalt och har passerat sin tekniska livslängd. Det finns idag ingen tillgång på reservdelar för reservkraftaggregatet och ställverken och behöver därför bytas ut. Ett ställverk för elkraft fyller många funktioner för att en verksamhet ska kunna vara driftsäker. Den huvudsakliga uppgiften för ett ställverk är att, på ett säkert sätt, dirigera den ingående kraften till olika utgående ledningar. Investeringen innebär ökade kapitalkostnader vilka finansieras genom generella påslag på internhyran för regionens verksamheter. Investeringen är en reinvestering och tillhör prioriteringskategori 2.

3.2.8 Reservvatten Visby lasarett

Sjukhuset står idag utan en fungerande reservvattentäkt som kan leverera godkänt dricksvatten. Den befintliga reserven uppfyller inte kraven, då vattnet innehåller ämnet bor

och därmed inte är lämpligt för konsumtion. Vid ett avbrott i det kommunala vattennätet tvingas sjukhuset istället att förlita sig på transporter av vatten i mobila tankar via lastbilar, vilket är en kortsiktig och resurskrävande lösning.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i vägledningen "Den robusta sjukhusbyggnaden" betonat vikten av att alla sjukhus har tillgång till en reservvattentäkt. Detta är avgörande för att säkerställa tillgången till godkänt dricksvatten vid en eventuell krissituation där den ordinarie vattenförsörjningen inte fungerar. För både verksamheten och patienternas säkerhet är tillgången på vatten helt avgörande. För att möta dessa behov krävs en ny investering som inkluderar anläggningsarbete, avancerad utrustning och uppförandet av en ny byggnad för ändamålet. Planen är att påbörja projektet under 2028 med slutförande 2029. Investeringsbehovet är 15 miljoner kronor för år 2028 och 15 miljoner kronor för år 2029. Totalt investeringsbehov under perioden bedöms till ca 30 miljoner kronor. För att få en mer exakt budget krävs dock en förstudie och detaljerad projektering.

Att säkra sjukhusets vattenförsörjning i alla lägen är en investering i både trygghet och långsiktig hållbarhet. En modern och pålitlig reservvattentäkt skulle eliminera beroendet av akuta lösningar och stärka sjukhusets förmåga att hantera krissituationer effektivt. Investeringen är en reinvestering och tillhör prioriteringskategori 2.

3.2.9 Utveckling av fastigheten Förrådet 3 på Skarphäll i Visby²

Teknikförvaltningen har under 2024 arbetat med att tagit fram en, fastighetsutvecklingsplan (FUP), för fastigheten Visby, Förrådet 3, med syftet att skapa ett planeringsunderlag som visar områdets möjligheter till utveckling och behov av lokaler med en framtid på en tidshorisont på 1-20 år. Den huvudsakliga anledningen till att planen tagits fram nu är att VA-verksamheten flyttat verksamhet från Visbys södra vattenverk och behöver nya verksamhetslokaler. Delar av VA-avdelningen finns i dagsläget i temporära lokaler på Skarphällsområdet. Verksamheterna på området är avdelningarna: park- och trafikavdelningen, avfallsavdelningen, vatten och avloppsavdelningen, fastighetsförvaltningsavdelningen och försörjningsavdelningen. Det totala investeringsbeloppet har ännu inte beräknats. VA-verksamheten har gjort en första beräkning av de investeringar på Skarphäll som planeras för VA som summerar till cirka 55 miljoner kronor.

Utvecklingen av Förrådet 3 kommer att ske under en längre period, medan verksamheterna fortlöper utan avbrott. Under arbetet med fastighetsutvecklingsplanen har de nödvändiga åtgärderna identifierats och i samarbete med enhetscheferna kategoriserats utifrån tre olika tidsperspektiv. De mest akuta åtgärderna är sådana som behöver planeras in och påbörjas inom de närmaste fem åren. Vissa av dessa handlar om konkreta byggåtgärder medan andra innebär att projekt som realiserats i ett längre perspektiv påbörjas. Denna långsiktiga utveckling behöver ske om ca 6-10 år.

Följande delprojekt med utgångspunkt i fastighetsutvecklingsplanen för Skarphäll planeras och var och en av dessa har prioriterats enligt fastställda prioriteringskriterier:

- VA-verkstad, prio 1
- VA kontor och omklädningsrum, prio 3
- VA garage, prio 4

² Behovet finns även redovisat i lokalförsörjningsplan 2026-2035 (RS 2024/2277)

- VA skärmtak, prio 4
- Park- och trafikavdelningen; omklädningsrum, matsal, tvätthall samt skärmtak, prio 2
- Platta för snöförvaring (med avrinning och rening), prio 1
- Nybyggnad kontor avfallsavdelningen, prio 3.

Tidsperspektiv 0-5 år – Akuta åtgärder

- Förberedelser för det nya VA-området mot Visbyleden, vilket innebär att upplagen måste rensas och fordonsvägen, återvinning, samt delar av Park och Trafikens stugor och de omhändertagna bilarna behöver flyttas. Även Kultur och Fritids förrådsbyggnad måste flyttas.
- Byggnation av VA nya kontorsbyggnad, som även inkluderar nya omklädningsrum och matsal, samt en ny verkstadsbyggnad och garage.
- Skapande av nya omklädningsrum i byggnad 2 genom ett våningstillägg.
- För att möta det akuta behovet av mötes- och konferensrum ersätts befintlig byggnad 10 med en ny byggnad, samtidigt som den nya huvudentrén uppförs. Viss ombyggnation kommer även att ske i byggnad 01.
- Byggnation av en ny tvätthall för att uppfylla lagändringar, kopplad till byggnad 05 med ett skärmtak.
- Förlängning av skärmtaket på byggnad 04.
- Elektrifiering av maskiner, lastbilar och laddplatser för att säkerställa en hållbar och effektiv drift.

Denna planering och åtgärdsstrategi syftar till att säkerställa att fastigheten kan utvecklas på ett strukturerat och hållbart sätt, utan att verksamheten påverkas negativt under byggtiden.

3.2.10 Ombyggnad av hamnterminalen³

Hamnterminalen, byggd 1982 då den dimensionerades för 800 000 passagerare per år, är i behov av modernisering och om-/tillbyggnad för att hantera dagens stora mängd passagerare (2019 ~1,8 miljoner passagerare). Hamnterminalen behöver också ha möjlighet att hantera trafik av eventuellt ytterligare rederier och även internationell trafik, det innebär att funktionella tullfaciliteter för passagerare måste säkerställas. Projektet beräknas pågå under första halvan av perioden och terminalen behöver vara i drift under hela projektiden. Investeringsbehovet beräknas till 50 miljoner kronor och tillkommande kapitalkostnader avgiftsfinansieras inom ramen för linjehamnsverksamheten. Investeringens primära syfte är att bibehålla funktion, kapacitet och värde på befintlig tillgång och tillhör således prioriteringskategori 2.

3.3 Investeringar hamnar

Inom den skattefinansierade hamnverksamheten finns investerings- och reinvesteringsbehov om cirka 100 miljoner kronor under perioden. Regionen ska enligt hamnstrategin fokusera på de strategiska hamnarna Visby, Klintehamn och Slite samt de hamnar som behövs för den gotländska näringen, framförallt Herrvik och Ronehamn.

De direkta driftskonsekvenserna av investeringarna blir ökade kapitalkostnader som finansieras via den skattefinansierade hamnverksamheten. Hamntaxan bedöms med en årlig

³ Behovet finns även redovisat i lokalförsörjningsplan 2026-2035 (RS 2024/2277)

indexuppräkningsklara att bära kostnaderna av de planerade investeringarna. Investeringarna innebär inget ökat behov av personal.

3.3.1 Reinvestering hamnverksamhet

Reinvesteringar för hamnverksamheten syftar i huvudsak till att bibehålla funktion, kapacitet och värde på befintliga tillgångar och tillhör således prioriteringskategori 2. I vissa projekt handlar det också om att möta lagkrav och att utöka kapaciteten i hamnarna.

Rensmuddring Klintehamn

Syftet med investeringarna är att kunna utföra rensmuddring för att upprätthålla av myndigheterna fastställt djup av främst vändzonen för lastfartyg samt farleden till och längs med kajerna vid Karlsöpiren. Vid egenkontroll av vattendjupet kan det konstateras att det finns en betydande sandvandring i området. Projektet bedöms behöva genomföras såväl i början som i mitten av planperioden till en total kostnad om närmare 10 miljoner kronor.

Rensmuddring övriga hamnar

Utförda egenkontroller av hamnarnas vattendjup visar på att rensmuddring är nödvändigt i flertalet av regionens hamnar för att upprätthålla av myndigheterna fastställt djup. Projektet är återkommande och bedöms behövas i början och mitten av planperioden till en kostnad om totalt 5 miljoner kronor.

Utveckling Visby Gästhamn

Investering- och reinvestering för att utveckla Visby gästhamn beräknas till totalt 5 miljoner kronor. Främst behöver flytbryggorna ersättas med nya. Det behövs även fler flytbryggor för att möta kundernas behov när båtarna blir allt större. Flytbryggorna ska även utrustas för att vara vågbrytande.

Renovering av kajläggningar

I Ronehamn och Herrvik behöver kajläggningarna renoveras till en kostnad om totalt cirka 15 miljoner kronor då de uppnått sin tekniska livslängd och i samband med det även till del klimatsäkras. Projekten bedöms genomföras i slutet av perioden.

Underhåll av pipeline oljekajen

För oljekajen finns behov av övergripande underhåll av pipeline inklusive upphängningar. Projektet bedöms behöva genomföras i slutet av perioden med bedömd kostnad om 10 miljoner kronor.

Förbättringsåtgärder övriga hamnar

Syftet med investeringarna är att kunna utföra löpande förbättringar och reinvesteringar i övriga hamnar. Behovet har beräknats till 30 miljoner kronor och är jämt fördelat under perioden.

3.3.2 Nyinvesteringar hamnverksamhet

Logistiktor Klintehamn

Klintehamns hamn är Region Gotlands största godshamn främst för de gröna näringarna med jordbruks- och skogsprodukter. Det krävs ett kontinuerligt iordningställande av mer och bättre logistiktor för att möta kundernas behov. Det kommer även krävas att logistikflöden ses över i sin helhet och effektiviseras inom hamnområdet. Åtgärderna innebär en investering om knappt 10 miljoner kronor regelbundet fördelat under

perioden. Investeringen tillhör kategori 3 och syftar till att möta volymökning i hamnverksamheten.

Hantering av dagvatten logistikyor Klintehamn

Klintehamns hamn med sina logistikområden behöver en funktionell, robust och klimat-anpassad dagvattenhantering som lever upp till regionens dagvattenstrategi. Region Gotlands översiktsplan, som planerar att antas i slutet av 2024, förordar naturbaserade klimatanpassningslösningar på Gotland, exempelvis förgröning av hårdgjorda ytor, öppna dagvattenlösningar och att främja etableringen av multifunktionella ytor. Tillsynsmyndigheten har förelagt hamnen att senast 2027-06-01 inkomma med rapport om vilken teknisk lösning som uppfyller riktvärdena samt fungerar praktiskt för hamnen. Under första halvan av perioden bedöms investeringen till närmare 10 miljoner kronor. Investeringen tillhör kategori 1 då den är nödvändig för att möta myndighetskrav.

Klimatanpassning av hamnar

Klimatförändringar resulterar i höjda havsnivåer m.m. och åtgärder behöver vidtas för att skydda och minska påverkan på hamnarna. Det gäller åtgärder för översvämningar men även åtgärder för att minska påverkan av varmare klimat. Investeringsbehovet för att inleda arbetet i slutet av perioden bedöms, med reservation för att utredningar fortsatt ska göras, uppgå till cirka 10 miljoner kronor. Investeringarna tillhör kategori 3 då de bidrar till klimatomställning.

3.4 Investeringar i mark- och stadsmiljö, gator och vägar

Dagens årliga investeringsram för investeringar i parker, gator och vägar om 30 miljoner kronor är inte tillräcklig för att möjliggöra önskvärd nivå av investeringar. Genomförda investeringar kommer att innebära ökade drift- och kapitalkostnader och verksamheten behöver delvis få kompensation för dessa. Somliga nyinvesteringsbehov kräver separat investeringsbudget.

3.4.1 Reinvesteringar gator och trafik

Under perioden efter 2025 uppgår behovet av reinvesteringar i vägbeläggning, enskilda vägar med statsbidrag, belysning, parkeringar, broar och trafiksignaler till 20 miljoner kronor årligen. Nivån på reinvesteringarna är inte i nivå med vad som skulle krävas för en långsiktigt hållbar reinvesteringstakt, men bedöms som tillräcklig för att inte förlora omfattande anläggningsvärden. Investeringarna i beläggningsprogram, enskilda vägar med statsbidrag, trafiksignaler, belysning, parkeringar och broar ingår i prioriteringskategori 2 reinvestering som bibehåller funktion, kapacitet och värde på en befintlig fysisk tillgång. Reinvestering i belysning möter också lagkrav avseende utfasning av äldre teknik till förmån för LED och ökad elsäkerhet.

Beläggningsprogram

Arbetet inom beläggningsprogrammet pågår löpande sedan 2020. Under perioden 2020-2023 har investeringar med i snitt 11,5 miljoner kronor per år genomförts. Under den kommande perioden är investeringsbehovet kopplat mot ett systematiskt beläggningsprogram om 10 miljoner kronor per år. Syftet med investeringarna är att bibehålla värdet och inte äventyra trafiksäkerheten. Att ha vägbeläggningar i en godtagbar standard är även viktigt för att hålla nere driftskostnaderna. Beläggningsprogrammet är en del av arbetet kopplat mot åtgärdsprogrammet PM10 för att minska halten av skadliga partiklar i

luften. Investeringarna i beläggningsprogrammet innebär ökade kapitalkostnader som idag inte ryms i tilldelad anslagsram.

Enskilda vägar med statsbidrag

Investeringarna syftar till att bibehålla standarden på belagda enskilda vägar med statsbidrag. De enskilda vägarna ägs av privata fastighetsägare samt i vissa fall av regionen. Att utföra förbättringar på enskilda vägar med statsbidrag är ett frivilligt åtagande för regionen där drift- och underhållsåtgärder utförs på vägar där bidrag från Trafikverket står för en del av finansieringen. Investeringsbehovet uppgår till 1,5 miljoner kronor årligen och totalt 15 miljoner kronor under planperioden.

Belysning

I projektet för armaturbyten avseende gatubelysning kvarstår cirka 1 000 armaturer och gäller främst i Visby. Därutöver krävs en årlig budget för reinvesteringar i armaturer och stolpar samt styrsystem. Investeringsbehovet uppgår till cirka 2 miljoner kronor per år.

Trafiksignaler

En första inventering har genomförts under 2024 av befintliga trafiksignaler. En plan för reinvestering med en prioritetsordning har tagits fram, med avsikt att påbörja reinvestering under 2025 av de trafiksignaler som löper störst risk att gå söder och men första prioritet på de som är över 40 år gamla. I nuläget finns ingen indikation om att tilldelade investeringsmedel i ramen för reinvesteringar inte skulle vara tillräckliga. Under perioden 2025-2027 kan en tidig bedömning göras som pekar på investeringar om drygt 10 miljoner kronor kommer att krävas för att få anläggningarna i driftssäkert skick.

Parkering

Regionens parkeringsplatser på allmän plats behöver i flera fall ny beläggning och målas upp. Parkeringsautomaterna kommer att bytas ut under 2025 inom ramen för tilldelad investeringsbudget. Uppskattat behov av budget under perioden är 1 miljoner kronor per år.

Broar

En broinventering har påbörjats och underhållsbehovet kommer att bedömas under 2025. Investering i ett antal broar kommer sannolikt att behöva genomföras under perioden. Investeringsbehovet är inte klagjort i dagsläget.

Reinvestering parkeringshus

Parkeringshuset Dovahjorten ("Åhlénsgaraget") har ett flertal allvarliga strukturella problem, samt behöver fastighetstekniska åtgärder gällande säkerhet och ventilation. Beläggningen på övre däck behöver bytas ut vilket är ett omfattande arbete. Säkerheten med räcken på övre däck behöver öka. En förstudie har tagits fram. Investeringsbehovet under perioden beror på vald lösning, men bedöms uppgå till 20 miljoner kronor.

3.4.2 Nyinvesteringar i gator och trafik

Nyinvesteringar kan generellt ske efter att nödvändiga reinvesteringar har säkrats i den tilldelade investeringsramen. När dessa åtgärder är genomförda används trafikinvesteringsramen för att skapa ett säkert, tillgängligt och hållbart trafiksystem.

Säkerhetshöjande trafikåtgärder

Fortsatt behov finns framöver för att öka trafiksäkerheten på Gotland generellt, men specifikt med trafiksäkerheten i anslutning till öns skolor. Investeringar i säkrade överfarter, farthinder och dylikt sker inom ramen för trafikinvesteringar. Under perioden 2025-2034 bedöms i snitt 2 miljoner kronor om året av den existerande trafikinvesteringsram gå till säkerhetshöjande åtgärder.

Cykelvägar

Fler åtgärder för att främja gång och cykel behöver tas. Enligt vision 2025 ska cykelåkande öka med 30 procent över en 15-årsperiod. Antagen cykelplan ligger till grund för de investeringsbehoven. Ett flertal saknade gång- och cykelvägar behöver etableras för att knyta ihop de stora destinationerna i gång- och cykelnätet. Detta gäller bland andra Brömsebroväg, Atlasgatan, Jägargatan och Tallundsgatan. Cykelfrämjande utveckling av transportsystemet tas ur den existerande trafikinvesteringsramen och bedöms uppgå till 20 miljoner kronor under planperioden.

Anslutning Kopparsviksbron

Området kring Gutevägen/Kopparsvik/Skeppsbron är aktuellt för förändringar under perioden. Dessa förändringar ska främst syfta till att öka tillgänglighet och attraktivitet för gång- och cykeltrafikanter i området. Förändringarna samplaneras med Trafikverket som är väghållare för delar av de vägar som projektet avser. Projektet omfattar gång- och cykelväg längs Gutevägen, från Färjeleden till korsningen Kopparsviksvägen, hastighetssäkrat övergångsställe och cykelpassage Färjeleden/Gutevägen, anpassning av ytan utanför Hamnterminalen till ”torgyta” samt gång- och cykelväg från Hamnterminalen till Gutevägen. Investeringen tillhör investeringskategori 6 och bidrar till att öka Gotlands attraktivitet.

PM10

I enighet med *Åtgärdsprogram för minskning av skadliga partiklar (PM10) i Visby* behöver fler åtgärder tas för att minska mängden PM10 i luften. Under 2024 har investeringar skett i spridare för dammbindningsmedel. Fler åtgärder kan behöva aktiveras under perioden baserat på åtgärdernas utfall. Samtliga investeringar kopplat till åtgärder för PM10 tillhör investeringskategori 1 och genomförs för att bidra till att uppfylla lag- och myndighetskrav. EU:s krav på luftkvalitet och partikelhalter i luften kommer dessutom att stärkas under planperioden.

Investeringar i förstärkt säkerhet i offentlig miljö

Investeringar kopplat till säkerhet i offentlig miljö går att hantera i planerade park- och trafikprojekt men investeringsbudget för enskilda insatser har inte beviljats för 2025-2026. Säkerhetsrisker och platser med behov av utökat skydd har identifierats men åtgärder kommer med befintlig investeringsram inte att kunna genomföras. Omvärldsläget och den höjda terrorhotnivån i Sverige ställer krav på ökat skydd mot terrorism i offentliga miljöer. Region Gotland saknar mängd och typ av adekvata fysiska skydd som bedöms nödvändigt. Investeringarna kan inte kategoriseras enligt givna investeringskriterier men är nödvändiga för att säkerställa en trygg offentlig miljö i Visby.

Belysning Visby innerstad

Projektet utbyte av gatubelysning i Visby innerstad kommer att vara resurskrävande och behöver prioriteras. Anläggningarna lever på övertid och har ett stort behov av att bytas ut för att kunna hållas i fungerande skick och i förlängningen kunna garantera elsäkerheten. Initiala säkerhetshöjande åtgärder kommer att göras med driftmedel. Park- och trafikavdelningen saknar full rådighet över planeringen av detta projekt eftersom det måste samordnas med GEAB och VA-avdelningen som båda har ett behov av att byta ut infrastruktur i innerstaden. Detta gör projektet till ett omfattande samordningsprojekt som dessutom spänner över en lång tidsperiod och projektavdelningen flaggar för att deras projektresurser inte är tillräckliga för ett projekt i denna omfattning. Projektet beräknas innebära en total investering om drygt 150 miljoner kronor under en tioårsperiod. Grävning och återställning i innerstadens kulturmiljö samt stolpar och armaturer som inte förvanskar världsarvet bidrar till kostnadsbilden. Investeringen tillhör kategori 1 och syftar till att möta ökade krav enligt lag och föreskrifter kopplat till elsäkerhet.

3.4.3 Investeringar och reinvesteringar parker, rekreationsområden och dylikt

Investeringar i parker syftar till att öka besöksvärdet, effektivisera driften och stärka tryggheten i utemiljön. Efter pandemin finns ett tydligt ökat intresse hos medborgare för uteaktiviteter och en större efterfrågan av våra gröna områden, utegym, grillplatser och toaletter. Att arbeta med folkhälsa, barnperspektivet utifrån Barnkonventionen och FN:s

globala mål för hållbar utveckling innebär investeringsbehov. Tack vare de planer som tidigare antagits och de medel som kommit med dem har vi tagit stora kliv i både investerings och underhållsarbetet med framförallt lekplatser men även trädinvesteringar.

Lekplatser

Under 2025 kommer avdelningen att behöva minimera nyinvesteringar i lekplatser för att rymma behovet av reinvesteringar i andra anläggningar inom den beviljade investeringsramen. Dock finns vid de stora och välbesökta lekplatserna ett stort renoveringsbehov för att leva upp till de bestämmelser och standarder som finns. Renovering och anläggning av en central tillgänglig lekplats med högt lekvärde i tätorterna gör att mindre lekplatser som är i dåligt skick och där driftskostnaderna är förhållandevis höga kan tas bort. Arbetet med att renovera lekplatser har fallit ut väl och genomförs fortsatt enligt framtagna riktlinjer. Dock kan avdelningen skjuta på vissa investeringar för lekplatser och utegym i början av planperioden år med undantag för ett fåtal platser, och därmed göra avsteg från den tioåriga lekplatsriktlinjen, på grund av regionens ekonomiska läge. Detta medför dock att investeringsbehovet kommer att vara högre senare under planperioden. Dessa investeringar faller primärt under prioriteringskategori 2 (reinvestering).

Bad- och besöksplatser

Syftet med investeringar i bad- och besöksplatser är att öka tillgängligheten, säkra och byta bryggor vid badplatserna samt genomföra utbyten av toaletter. Ett projekt med att testa en förbränningstolett har provats under 2023 vid Bungevikens badplats som hittills har utvärderats med goda resultat. Planen är att även Själsö utrustas med en förbränningstolett i enlighet med framtagna strategier för bad- och besöksplatser. Under planperioden kommer fler investeringar i bad- och besöksplatser att krävas för att leva upp till den framtagna handlingsplanen. Dessa investeringar faller inom prioriteringskategori 6 och bidrar till att öka Gotlands attraktivitet eftersom utpekade platser är välbesökta och uppskattade besöksmål för medborgare och besökare.

Träd

Arbete pågår med trädinventering av träd på allmän platsmark och framtagande av en trädvårdsplan för tätorterna och även fastighetsmark. Investeringar kommer behöva genomföras framöver. Mer specificerat investeringsbehov kommer framkomma av trädplanen. I dagsläget är det uppskattade investeringsbehovet cirka 0,7-1 miljoner kronor per år under perioden. Investering i träd och annan växtlighet är en viktig åtgärd för luftkvalitet, koldioxidminskning och upplevelsen av Gotlands offentliga miljöer och investeringen faller därför inom ramen för prioriteringskategori 6 och bidrar till att öka Gotlands attraktivitet.

Upprustning och åtgärd Norderstrand och strandpromenaden Visby

Norderstrand och strandpromenaden i Visby stormskadas vintertid. De ytliga skadorna lagas efterhand de uppstår. En genomlysning av konstruktionerna har gjorts för att identifiera hur framtida stormar skulle kunna påverka platserna fortsättningsvis, vilka har sammanfattats i en rapport. Rapporten visar att omfattande åtgärder behövs, med bland annat vågbrytare, för att säkerställa att platserna fortsatt är attraktiva och säkra för en längre period framöver. Uppskattad budget under en treårsperiod är 23 miljoner kronor. Förstudien har reviderats och arbetet med åtgärderna beräknas påbörjas under 2026-2027.

Denna investering faller inom prioriteringskategori 2 (reinvestering) och är dessutom nödvändig för att säkerställa säkerheten på allmän plats.

Almedalsscenen

Teknikförvaltningen har ett uppdrag att rusta upp Almedalsscenen och området runt omkring i syfte att anpassa området efter dagens behov och krav. Scenens utrustning, utformning och teknik är ålderdomlig och det finns ett behov av att förbättra säkerheten och tillgängligheten. Planeringen av arbetet startar under 2025 genom en förstudie och förutses bli omfattande eftersom det finns en stor mängd intressenter, så som intresseföreningar, skolor, Almedalsveckan, kultur- och fritidsavdelningen, världsarvssamordnare, regionarkitekt med flera samt stora behov av samordning kopplat till säkerhet med räddningstjänst, beredskapsenhet och polisen. Detta innebär att investeringsprojektet sannolikt kommer att genomföras under perioden 2027-2028 och investeringsbeloppet kan inte prognosticeras förrän tidigast efter genomförd förstudie. Denna investering faller inom investeringskategori 6 och syftar till att öka Gotlands attraktivitet.

Gestaltning av Stora torget

Bakgrunden till investeringsbehovet utgår från ett uppdrag från Tekniska nämnden att reglera befintlig torghandel på Stora torget i Visby. Eftersom reglering av utseende och innehåll för torghandel saknar lagstöd gav Tekniska nämnden istället park- och trafikavdelningen i uppdrag att skapa förutsättningar för att flytta befintlig torghandel från Stora torget till Södertorg och ge förslag till gestaltning av både Stora torget, för att säkra allmänhetens tillgång och Södertorg i syfte att skapa en *mer attraktiv och välbesökt plats* (TN 2024/1032). Arbetet kommer innefatta arbete med trafikflödet och eventuella parkeringsytor samt frigöra uppställningsytor åt foodtrucks på Södertorg och andra frågor kopplade till nyttjandet av offentlig platsmark. Arbetet med gestaltungsförslag kommer att påbörjas under 2025. Eftersom miljön är känslig, främst på Stora Torget krävs ett gediget utredningsarbete och samverkan med flertalet aktörer, så som världsarvssamordnare, regionarkitekt, intresseföreningar med flera. Förslag på funktionalitet och utformning i enlighet med nämndens uppdrag kan vara klart under 2025 och investeringar blir därefter nödvändiga och genomförs i etapper under planperiodens första del. Någon uppskattning av investeringsbehovet kan inte göras i dagsläget utan är beroende av det förslag på gestaltning som tas fram. Investeringen faller under investeringskategori 6 och bidrar till att öka Gotlands attraktivitet.

Avfallssortering vid välbesökta platser

Från den 1 januari 2027 ökar kraven på avfallssortering på välbesökta platser. Arbete med en lösning för dessa krav har påbörjats och en lösning finns föreslagen som innehåller förslag på platser samt utrustning. Investering kommer att behöva göras under 2026, men investeringsbehov är ännu inte fastställt. Investeringen tillhör kategori 1 och syftar till att möta de regler som beslutats om att kommuner ska samla in förpackningsavfall separat på större torg och parker från 1 januari 2026.

4. Investeringsbehov inom avgiftsfinansierad verksamhet

Den avgiftsfinansierade verksamheten inom teknikförvaltningen omfattar vatten och avlopp, avfall, linjehamnen samt kryssningskajen. Dessa är verksamheter med stora investeringsbehov vilket i synnerhet gäller för VA-verksamheten.

4.1 VA-verksamhet

Under perioden 2026-2035 kommer ett antal projekt, i enlighet med gällande VA-plan att genomföras. VA-planen är framtagen för att säkra och utöka Gotlands allmänna vatten-

och avloppsförsörjning. En del av dessa är investeringsprojekt som avser både utökning av kapacitet i vatten- respektive avloppsreningsverk samt utbyggnad av nya överföringsledningar och abonnentledningar och syftar till att utöka verksamhetsområden. En annan viktig del är att reinvestera i de befintliga anläggningarna för att hålla dem i användbart skick samt förnya inom det befintliga ledningsnätet. De flesta investeringar syftar till att öka kapaciteten och därmed ge möjlighet för flera anslutningar till det kommunala VA-nätet. Region Gotland har som mål att bygga 500 bostäder per år fram till år 2040 och det kommer att ställa krav på ökad vattentillgång men också att vi har tillräckligt med kapacitet i våra reningsverk för att ta emot den ökade mängden spillvatten. Det innebär att resurser inte räcker till det underhåll som ska behövs för inte att bygga upp en underhållsskuld. VA-verksamhetens investeringsbehov under perioden 2026-2035 är omfattande och uppgår till cirka 2 800 miljoner kronor. Investeringarnas prioriteringar redovisas samlat sist i avsnittet under rubrik 4.1.7.

I VA-planen föreslås ett antal åtgärder utifrån det bedömda VA-läget på Gotland. Dessa åtgärder och önskat exploateringsbehov måste anpassas till VA-verksamhetens resurser, vilka har till huvuduppgift att säkerställa den dagliga driften och leveransen av dricksvatten samt rening av avloppsvatten. Prioritering av åtgärder avseende reinvesteringar, investeringar och arbete med VA-planen görs fortlöpande. I dagens organisation finns inte resurser och kapacitet att både möta behovet av nya anslutningar och förnyelse av befintligt nät. Nivåerna i våra grundvattentäkter återhämtar sig inte eller mycket långsamt jämfört med hur det var tidigare. Till följd därav krävs investeringar, likt överföringsledningen mellan Klintehamn och Tofta. Därutöver behöver planerna på en förstärkning av befintligt dricksvattenverk och ett nytt dricksvattenverk, tidigareläggas. Beslutad investeringsbudget och investeringsplan för perioden fram till år 2029 innebär investeringar i VA om i snitt 243 miljoner kronor årligen, men behoven är betydligt större. Det kommer därför krävs prioriteringar och konsekvensen blir exploateringsbegränsningar. De behov som identifieras för perioden 2026-2035 innebär årliga VA-investeringar i medel om i snitt 383 miljoner kronor. Ytterligare prioriteringar är nödvändiga för att möta begränsningar avseende såväl tillgång till kompetens och vad som är en godtagbar utveckling av VA-taxan.

VA-verksamhetens lokalbehov som beräknas innebära investeringar om närmare 54 miljoner kronor under planperioden redovisas under avsnitt 3.2.9 Utveckling av fastigheten Förrådet 3 på Skarphäll i Visby.

4.1.1 Reinvesteringar VA

Sanering/förnyelse VA-ledningsnät

Det kommunala VA-ledningsnätet på Gotland har byggts upp, byggts ut och byggts om under 100-års tid, ett helt sekel, och de äldsta ledningarna börjar nå slutet av sin livslängd (Visby vattentorn med tillhörande ledningar i innerstan togs i drift 1925). De största utbyggnaderna där efter har skett under 1960-70-talet samt under 2000-10-talet. Avgörande för en lednings livslängd är kombinationen av ledningsmaterial och anläggningsperiod. En yngre ledning av ett visst material kan ha ett större förnyelsebehov än en äldre ledning av ett annat ledningsmaterial. Det *strategiska* förnyelsebehovet (baserat på anläggningsår och material) uppgår i skrivande stund till 1,7 % för vatten och 1,9 % för spillvatten. Med ca 200 mil ledningsnät innebär det att 3,4 mil vattenledningar respektive 3,8 mil spillvattenledningar skulle behöva förnyas årligen. Byggs ledningsnätet ut ökar dessa siffror ytterligare.

Den verkliga förnyelsetakten har de senaste fem åren legat straxt över 0,5 %. Med en förnyelsetakt på 1 procent innebär det att det tar 100 år innan hela ledningsinfrastrukturen

är förnyad. En konsekvens att inte förnya ledningsnätet är driftproblem i form av läckor, stopp och översvämningar, vilket kan leda till leveransavbrott eller otjänligt vatten. Att enbart förnya befintliga avloppsledningar löser heller inte problematiken med tillskottsvatten till reningsverken, för att hantera detta krävs utbyggnad av dagvattenledningar och krav på att fastighetsägarna separerar sitt dagvatten från spillvattennätet.

Investeringsbehovet av sanering och förnyelse av ledningsnätet uppgår till totalt 470 miljoner kronor under planperioden.

Reinvesteringar vattenverk

Eftersom flera vattenverk närmar sig slutet av sin tekniska livslängd behöver delar kontinuerlig förnyas för att säkerställa att den nuvarande funktionen bibehålls. Reinvesteringsbehovet uppgår till 80 miljoner kronor för planperioden.

Reinvesteringar avloppsreningsverk

Eftersom flera avloppsreningsverk närmar sig slutet av sin tekniska livslängd behöver delar kontinuerlig förnyas för att säkerställa att den nuvarande funktionen bibehålls. Investeringsbehovet beräknas under planperioden uppgå till 80 miljoner kronor.

4.1.2 Nyinvesteringar VA

Överföringsledningar VA

I och med bräckvattenverket på södra Gotland färdigställdes 2020 uppstod behov av att anlägga överföringsledningar från verket mot, till exempel, Visby. Men också ledningar från Alva till Stånga, så att avsaltat vatten kan förse stora delar av södra Gotland och därmed ge möjlighet till inblandning av grundvatten i det avsaltade vattnet. Planering av överföringsledning från Slite till Valleviken är påbörjad, för bland annat kunna försörja §6-området kring Hideviken med allmänt VA senast vid utgången av 2028 i enlighet med föreläggandet utfärdat av Länsstyrelsen. Slutligen behöver ledningsnätet från Lärbro mot Stenkyrka delvis förstärkas. Investeringsbehovet avseende ledningsutbyggnad uppgår till närmare 325 miljoner kronor under planperioden.

Nyinvesteringar i vatten- och avloppsreningsverk

Stora delar av de gotländska kommunala vatten- och avloppsanläggningarna närmar sig slutet av sin tekniska livslängd, vilket innebär att omfattande investeringar krävs för att möta framtida behov. Konsekvenserna av tidigare besparingar på underhållssidan är att det finns ett stort behov av renoveringar och förnyelse för att förlänga anläggningarnas livslängd. Totalt beräknas investeringsbehovet för perioden uppgå till cirka 200 miljoner kronor.

Det finns ett akut behov av att bygga om och nyinvestera i regionens vattenverk. Syftet med investeringarna är att uppdatera vattenverken genom om- och tillbyggnad samt nybyggnation för att uppfylla aktuella krav. För att stärka dricksvattenförsörjningen för Visby krävs dessutom nya vattenverk. Kostnaden för nyinvestering av ett eller två nya vattenverk för dricksvattenförsörjning till Visby uppskattas till drygt 750 miljoner kronor.

Investeringarna för att bygga om och nyinvestera i avloppsreningsverken syftar till att uppgradera anläggningarna för att möta gällande krav. De allmänna avloppsreningsverken, som tar emot slam från enskilda fastigheter, kan inte fortsätta ta emot denna volym med nuvarande kapacitet. Slamvolymen från enskilda fastigheter konkurrerar med volymer från

planerade exploateringsområden. För att lösa detta finns olika alternativ, såsom att bygga en separat anläggning för enskilt slam eller att bygga ut de tre stora avloppsreningsverken för att hantera slam från enskilda fastigheter. En noggrann utredning behöver genomföras för att avgöra vilken lösning som är mest effektiv.

De nuvarande planerade investeringar i Visbys och Klintehamns avloppsreningsverk, som uppgår till 580 miljoner kronor, avser endast en kapacitetsökning för det allmänna spillvattnet. Det finns även behov av investeringar i avloppsdammar för 35 miljoner kronor.

Dagvatten och klimatanpassning

Syftet med investeringarna är att transportera bort samt rena dagvatten från fastigheter, gator och allmän platsmark inom verksamhetsområde för dagvatten. Dagvatten från samlad bebyggelse klassas som ett avloppsvatten enligt miljöbalken och kraven på rening och fördröjning innan utsläpp i recipient har tydliggjorts. Stor del av det dagvatten som VA-avdelningen tar emot, leds i dag till Östersjön (recipient) och ett arbete måste göras för att höja status för miljö kvalitetsnormer (MKN) i Östersjön. Region Gotland har även fastställt en klimatanpassningsplan, där uppdrag åligger VA-avdelningen med fokus på skyfall och klimatanpassning av VA-anläggningar, som måste åtgärdas. Investeringsbehovet uppgår till cirka 50 miljoner kronor under perioden.

Sammanställning nyinvestering VA-anläggningar

Det totala investeringsbehovet för projekten nedan beräknas till cirka 2 800 miljoner kronor under perioden.

Kriterier (1-6)	Projekt	Behov under planperioden (mkr)
3	Ledningsutbyggnad/serviser	50
3	Nya anslutningar (verksamhetsområden enligt plan)	50
1	Dagvatten och klimatanpassning	50
3	Ledningsutbyggnad. Norra linan (Stenkyrka-Martebo)	5
3	Råvatten Akeback till Busarve/Roma	15
3	Ledning Valleviken (till/från Slite)	90
3	Norra Visbys ledningsnät	20
2	Ombyggnad Eskelhem avloppsreningsverk	10
2	Roma vattenverk	30
2	Tofta vattenverk	24
2	Förstärkning Visby ARV	325
4	Nytt ARV för sydöstra Gotland	225
1	Avloppsdammar	35
1	Vattenskydd VA-plan	10
2	Fordon och maskiner VA	40
2	Vattenverk Lärbro	75
4	Råvattenledning Ava-verk och pumpstation	15
3	Ledning Alva-Stånga	20
3	Överföringsledning Burs till Stånga	10

Kriterier (1-6)	Projekt	Behov under planperioden (mkr)
2	Förstärkning Visby vattenförsörjning (Visby o Tingstädeverk)	365
1	Nytt vattenverk Visby	400
1	Fårösund avloppsreningsverk	50
2	Fårö vattenverk	300
1	Fårö avloppsreningsverk	300
4	Kappelshamn vattenverk eller ledning Hangvar	30
4	Kappelshamn avloppsreningsverk eller ledning Hangvar	20
4	Förstärka Hangvar pumpstation (mera vatten till Lickershamn)	5
3	Klintehamn ARV, ny bassäng	30
3	Färdigställande södra Gotlands bräckvattenverk	15
1	Ny lösning för slam från enskilda brunnar (VA och Avfall)	200

Nyinvesteringar kommer att innebära ökade kapitalkostnader vilka ska finansieras via VA-taxan. Prioriteringar krävs för att undvika stora taxehöjningar och för löpande anpassningar av driftsorganisationen.

4.2 Avfallsverksamhet

En viktig målsättning är att öka återvinningen och minska mängden avfall. De plockanalyser som genomfördes under 2022 och 2024 visar att Gotland har en bra sortering av avfall, men att förpackningsavfall inte sorteras ut av hushållen i tillräcklig omfattning. 2022 fattade regeringen beslut om att insamlingsansvaret för förpackningsavfall ska gå över till kommunerna från 1 januari 2024. Insamlingen ska därefter utökas succesivt för att senast 1 januari 2027 omfatta fastighetsnära insamling av förpackningsavfall. Det pågår även flera projekt på EU-nivå för att hantera avfallsfrågorna hos medlemsstaterna. Avfall medför stor miljöpåverkan. Dessa förändringar hamnar så gott som alltid på det kommunala ansvaret, oftast med korta ledtider. Därför är uppgiften att redogöra för investeringsbehoven över en tioårsperiod en utmaning.

Reinvesteringar i återvinningscentraler och fordon har inte kunnat genomföras under en rad år vilket innebär investeringsbehov för att uppfylla grundläggande lagkrav, främst inom arbetsmiljöområdet.

4.2.1 Investeringar inom det kommunala avfallsansvaret

Under planperioden finns behov av att reinvestera i containers och fordon på återvinningscentralerna och fordon inom verksamheten för slamtömning av enskilda avlopp. De containers som byts ut är de som inom närmaste verksamhetsåren inte uppfyller krav för yrkesmässig trafik eller arbetsmiljö. Investeringsbehovet kommer att prioriteras utifrån bedömda reparationskostnader. Inom slamverksamheten används slamfordon och lastväxlare. Många av slamfordonen är på reparationer varje vecka på grund av rost i slamtanken och dessa fordon behöver bytas ut för att upprätthålla en godtagbar effektivitet. Det är främst en effektivitetsfråga, men även en fråga om att minska bränsleförbrukningen och de klimatavtryck det innebär att ha äldre fordon i drift. Finansiering av dessa reinvesteringar sker genom reglering av avfallstaxan för slamtömning

av enskilda avlopp. Planen är att investera i ett nytt slamfordon varje år och att under 2026 reinvestera i två fordon (ett ska ersätta det slamfordon som fick skrotas efter en olycka 2020). Därtill kommer ett behov av ett mobilt tappställe för slam för att möjliggöra fler tömningsställen förutom till Gotlands tre tömningsställen i Visby, Klintehamn och Slite. Investering kommer även göras i ett mindre terränggående slamfordon för att hantera de mer svårtillgängliga enskilda avloppen för att bland annat undvika större påverkan på abonnenternas mark och säkerställa en god arbetsmiljö för slambilschaufförer.

Återvinningscentralerna i Visby, Slite och Hemse har behov av modernisering under kommande år. Den ÅVC som idag har flest besök är ÅVC Visby och här kommer en förstudie att genomföras för att se vad som kan behöva göras för att säkra arbetsmiljön, samt framtidssäkra ÅVC för kommande krav. Därefter måste förstudier för de övriga sex ÅVC genomföras för att dessa ska kunna möta krav på arbetsmiljön och framtida utsorteringskrav. Det totala investeringsbehovet under planperioden för det kommunala avfallsansvaret uppgår till cirka 70 miljoner kronor.

Investeringsbehoven kopplat till det kommunala avfallsansvaret tillhör främst prioriteringskategori 2, reinvestering.

4.2.3 Insamlingsansvar för förpackningsavfall

Från och med den 1 januari 2027 ansvarar Region Gotland för insamling av förpackningsavfall från hushållen. Beslut har fattats att införa fyrfacks-kärl på Gotland för villor och fritidshus. Investeringskostnaden för nya fyrfackskärl kommer att uppgå till motsvarande 85-90 miljoner kronor. Dessa kommer att sättas ut löpande under sommaren 2026. Enligt ersättningsmodellen kommer regionen att få en löpande ersättning för fem åttondelar av investeringsbeloppet under avskrivningsperioden på 10 år. Övriga tre åttondelar omfattar de fraktioner som regionen har ansvar för, det vill säga mat- och restavfall samt tidningar, som behöver finansieras via avfallstaxan. Investeringsbehovet, som avser början av planperioden, uppgår till 85 miljoner kronor. Investeringarna tillhör kategori 1 och syftar till att möta krav enligt lag.

4.3 Linjehamn

Under perioden finns ett investerings- och reinvesteringsbehov inom den avgiftsfinansierade linjehamnen om cirka 400 miljoner kronor. De direkta driftskonsekvenserna av investeringarna blir ökade kapitalkostnader som finansieras via den avgiftsfinansierade verksamheten. Investeringarna innebär inget ökat behov av personal.

4.3.1 Reinvesteringar linjehamnen

Reinvesteringar för linjehamnsverksamheten syftar i huvudsak till att bibehålla funktion, kapacitet och värde på befintliga tillgångar och tillhör således prioriteringskategori 2. I vissa projekt handlar det också om att möta lagkrav och att utöka kapaciteten i hamnen. Behovet av ombyggnad av hamnterminalen redovisas under avsnitt *3.2.10 Ombyggnad av hamnterminalen*.

Anpassning av landgångar och ramper

Rederiet i linjetrafiken avser att beställa nya fartyg och nu visar det sig att fartygen är högre än nuvarande – tidigare har budskap varit att befintlig infrastruktur kommer att fungera mot nya fartyg. Konkret innebär det att såväl bilramper som landgångar kommer behövas anpassas, höjas. Huruvida det går att modifiera eller om det måste byggas nytt behöver utredas men båda alternativen är komplicerade och kostsamma. Genomförandet kommer

kräva att tilläggsavtal upprättas med rederiet. Bedömd kostnad är 25 miljoner kronor per färjeläge. Under första del av perioden bedöms projektet pågå.

Förbättringsåtgärder Visby hamn

Syftet med investeringarna är att kunna utföra löpande förbättringar och reinvesteringar. Investeringsanslag jämt fördelade under perioden tas upp med totalt 50 miljoner kronor för förbättringsåtgärder i Visby hamn.

Rensmuddring Visby hamn

Reinvesteringsmedel upptas med närmare 10 miljoner kronor i början av perioden för rensmuddring av Visby hamn. Efter genomförd djupmätning kan konstateras att det finns ett ackumulerat behov av rensmuddring i Visby hamn för att erhålla hamnens avsedda djup. För att säkerställa linjetrafiken vid lågvattenförhållanden är det av yttersta vikt att hålla djupen enligt sjökorten hålls. Djupen är fastställda av myndigheterna och investeringen hör därför till investeringskategori 1.

Ytbeläggning terminalområde

Bedömningen att stora delar terminalområdet i Visby hamn behöver ny asfalt, kostnaden beräknas till 5 miljoner kronor under första delen av planperioden.

4.3.2 Nyinvesteringar linjehamnen

Automatiserad förtöjning färjeläge 5 och 6

Linjetrafikens allt mer tidspressade hamnanlöp ställer krav på modernisering i form av automatiska förtöjningsanordningar. Inom denna tidsperiod ser vi även att färjeläge 5 och 6 förses med så kallad ”auto-mooring” till en bedömd kostnad av 80 miljoner kronor varav 40 miljoner kronor tas upp i mitten av perioden. Projektet är mycket kostnadskrävande och tilläggsavtal med rederiet måste upprättas. Investeringen är affärsmässigt motiverad och tillhör prioriteringskategori 5.

Muddring och ny logistikyta nordost om oljekajen Visby

Nyttjandegraden av färjeläge 7 har ökat de senaste åren. Därför finns behov av att skapa ny logistikyta nordost om oljekajen. Nya bränslen för fartygen kommer också med säkerhet kräva mer utrymme i direkt anslutning till färjelägena. För att skapa ytan krävs muddring och utfyllnad. I det längre perspektivet behövs det även skapas mer redundans för att hantera det stora antalet fartyg i hamnen. För att möta behovet ska anpassning göras så att passagerarfärjorna kan förtöja vid oljekajen. Oljekajen behöver därför förses med nya fenderverk med mera. Investeringsbehovet uppskattas till 65 miljoner kronor under första halvan av perioden. Under projekteringen ska det undersökas om projektet kan delas upp och utfyllnadsområdet kan användas som deponi i samband med stadsutvecklingsprojekten i framförallt Visby och därmed vinna synergier mellan projekten. Investeringen faller in under kategori 5 och syftar till att möta ökade behov i linjehamnstrafiken.

Övernattningsläge oljekaj

För att skapa redundans och hantera det stora antalet fartyg i hamnen finns behov att möjliggöra för passagerarfärjorna att förtöja vid oljekajen. Detta genom att oljekajen förses med bland annat nya fenderverk samt landanslutning. Anpassningen beräknas göras under mitten av plan perioden och kosta 55 miljoner kronor. Investeringen faller in under kategori 5 och syftar till att möta ökade behov i linjehamnstrafiken.

Reservkraft

Reservkraft för linjetrafiken kommer behövas för att upprätthålla en robust trafik. Anläggningen kommer behöva anpassas för att klara elförsörjning från ett autonomt elverk. Ett separat elverk avsett för linjetrafiken behöver också anskaffas. Det är inte orimligt att det kommer ställas krav ur ett beredskapsperspektiv på autonom elförsörjning men det bedöms troligt att reservkraft till infrastrukturanläggningar kommer vara ett område där staten framöver erbjuder finansieringsstöd. Projektets bedömda kostnad är 20 miljoner kronor under första delen av perioden. Investeringen tillhör kategori 1 och syftar till att möta ökade enligt lag och myndighetskrav kopplat till beredskap.

Klimatanpassning av linjehamnen

Hamnavdelningen ser ett investeringsbehov med anledning av klimatförändringar framförallt höjda havsnivåer. Åtgärder som behöver börjas vidtas för att skydda och minska påverkan av klimatförändringar behöver identifieras för Region Gotlands linjehamn. Det gäller åtgärder för översvämningar men även åtgärder för att minska påverkan av varmare klimat havsnivå höjning, dagvatten hantering m.m. Investeringsbehovet för att inleda arbetet slutet av perioden bedöms, med reservation för att utredningar fortsatt ska göras, uppgå till totalt 20 miljoner kronor. Investeringarna som görs kopplat till klimatanpassning tillhör prioriteringskategori 3.

4.4 Kryssningskajen

I mitten av perioden bedöms det bli aktuellt med utvidgning av landelanslutningen i Visby hamn till att även omfatta kryssningsfartygen vid kryssningskajen. Projektet kommer kräva stora investeringar om cirka 100 miljoner kronor. Tilläggsavtal med regionens samarbetspartner CMP (Copenhagen Malmö Port) måste upprättas. Därtill krävs även utredningar för att säkerställa kapacitet och strömförsörjning samt fastställa teknisk lösning för projektet. Investeringen tillhör prioriteringskategori 3 och syftar till att möta mål avseende miljö- och klimatomställning. De direkta driftskonsekvenserna av investeringen blir ökade kapitalkostnader som finansieras via den avgiftsfinansierade verksamheten. Investeringarna innebär inget ökat behov av personal.